

Ὁ λοχαγὸς ἦλθε μετὰ μικρὸν συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ μονοφθάλμου γεροντίου.

«Τί εἶνε αὐτά, πατερᾶκη μου ; τῷ εἶπεν ἡ σύζυγός του. Τόσην ὄραν τώρα εἶναι στρωμένο τὸ τραπέζι, καὶ ἐστάθη ἀδύνατον νὰ σὲ ξεκολήσωμεν.

— Ἀμμή βλέπεις, Βασίλισσα Ἰεγορόβνα, ἀπεκρίθη ὁ Ἰβάν Κούσμιτς, εἶχα τὸν νοῦν μου εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, ἐγύμναζα τὰ στρατιωτικά μου.

— Ἐλα, ἐλα, ὑπολαβοῦσα εἶπεν ἐκείνη, αὐτὰ εἶναι καυχήσιολογίαις. Τὰ γυμνάσια δὲν τοὺς ταιριάζουν διόλου, καὶ σὺ δὲν καταλαβαίνεις κουκούτσι ἀπ' αὐτά. Καλλίτερα θὰ ἔκαμνες ἂν ἔμενες εἰς τὸ σπίτι διὰ νὰ κάμνης πάντα τὴν προσευχὴν σου· πολὺ καλλίτερο θὰ ἦτον αὐτό, σὲ βεβαιῶνῶ Ὅριστε, κύριοι, εἰς τὸ τραπέζι σὰς παρακαλῶ.»

Ἐκαθήσαμεν εἰς τὴν τράπεζαν. Ἡ Βασίλισσα Ἰεγορόβνα δὲν ἔκλεισεν οὐδὲ στιγμὴν τὸ στόμα της, ἀλλὰ μὲ ἐθάραυνεν ἀκαταπαύστως διὰ παντοίων ἐρωτήσεων· τίνες ἦσαν οἱ γονεῖς μου, ἂν ἔζων, ποῦ κατῴκουν, τίνα περιουσίαν εἶχον. Μαθοῦσα δέ, ὅτι ὁ πατήρ μου εἶχε τριακοσίους χωρικούς:

«Τήραζε ἐκεῖ ! ἀνεφώνησε, τί πλούσιοι ἀνθρώποι εὐρίσκονται εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον ! Καὶ ἡμεῖς, πατερᾶκη μου, ὅσο διὰ ψυχράς, ἔχομεν μόνον τὴν ὑπηρετήριάν μας Παλάσκα. Δόξα σοι ὁ Θεὸς ὅμως τὰ κουτσοπερνοῦμε καὶ ἡμεῖς. Μόνον ἓνα τριβέλι ἔχομεν, τὴν Μάσσα· εἶναι, βλέπεις, κόρη τῆς παντρεῖας. Καὶ τί προῖκα ἔχει ; Μίαν κτένα καὶ δέκα καπίκια διὰ νὰ πηγαίνει εἰς τὸ λουτρόν δυὸ φοραῖς τὸ χρονο. Ἄν εὐρεθῇ κἀνεὶς καλὸς χριστιανός, καλὰ ! ἀλλιῶς ἔτσι θὰ γεράσῃ ἀνὺπανδρη.»

Ἐκύτταξα τὴν Μαρίαν Ἰβανόβνα· εἶχε γείνει κατακόκκινη καὶ τὰ δάκρυά της ἔσταζον εἰς τὸ τραβλίον της. Τὴν ἐλυπήθην, καὶ ἔσπευσα νὰλλάξω θέμα ὁμιλίας.

«Ἦκουσα νὰ λέγουν, εἶπα λίαν προσφύρω, ὅτι οἱ Βασκίρ σκοπεύουσι νὰ προσβάλωσι τὸ φρούριόν σας.

— Ποῖος σοῦ εἶπεν αὐτό, πατερᾶκη μου ; ὑπέλαβεν ὁ Ἰβάν Κούσμιτς.

— Τὸ ἤκουσα εἰς τὸ Ὁρεμθούργον, ἀπεκρίθη.

— Ὅλα αὐτὰ εἶναι ἀνοησίαι, εἶπεν ὁ φρούραρχος, τόσον καιρὸν τώρα δὲν ἔχει ἀκουσθῆ τίποτε. Οἱ Βασκίρ εἶναι καταφοβισμένοι· τὸ ἴδιο καὶ οἱ Κιργίσιοι· τοὺς ἐδώσαμε πολὺ καλὰ μαθήματα. Δὲν θὰ τολμήσουν νὰ μᾶς προσβάλουν καὶ ἂν τοὺς περάσῃ καμμιὰ τέτοια ἰδέα, θὰ τοὺς κάμω νὰ τοὺς πιάσῃ τέτοια τρομάρα, ὅπου δὲν θὰ ἔχουν ἀνάκαρο νὰ κουνηθοῦν ἔωτε ὕστερα ἀπὸ δέκα χρόνια.

— Καὶ δὲν φοβεῖσθε, ἐξηκολούθησα στραφεῖς

1. Ῥωσιστὶ ψυχὰι λέγονται οἱ δουλοπάροικοι.

πρὸς τὴν σύζυγον τοῦ διοικητοῦ νὰ μένετε μέσα εἰς ἓν φρούριον, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐκτεθειμένον εἰς τοιοῦτους κινδύνους ;

— Ἡ συνήθεια καὶ τί δὲν κάνει, πατερᾶκη μου ; ἀπεκρίνατο αὐτῇ. Ἀπὸ δῶ καὶ εἰκοσι χρόνια, τὸν καιρὸν ποῦ μᾶς μετέθεσαν ἀπὸ τὸ σύνταγμα ἐδῶ, δὲν ἠμπορεῖς νὰ φαντασθῆς πόσον τοὺς φοβοῦμην αὐτοὺς τοὺς καταραμένους ἀπίστους. Ἐφθανε μόνον νὰ ἔβλεπα καμμιὰ φορὰ τὸν τρίχινον σκοῦφον, ἢ νὰ ἤκουα τὰ μουγκρητάτων καὶ τί νὰ σοῦ εἰπῶ, πατέρα μου, τούρτουρας μ' ἔπιανε ! Καὶ τώρα τόσῳ πολὺ ἐσυνείθισα ποῦ ἂν ἔλθουν καὶ μοῦ εἰποῦν πῶς οἱ λησταὶ περιτριγυρίζουν τὸ φρούριον οὔτε θὰ τὸ κουνήσω ἀπὸ τὴν θέσιν μου.

— Ἡ Βασίλισσα Ἰεγορόβνα εἶναι γενναιοτάτη, παρετήρησε σοβαρῶς ὁ Σθαμπρίνης. Ὁ Ἰβάν Κούσμιτς τὸ εἰξέυρει πολὺ καλὰ.

— Βέβαια, βέβαια ! εἶπεν ὁ Ἰβάν Κούσμιτς, δὲν εἶναι ἀπὸ ἐκεῖναις ὅπου φοβοῦνται.

— Καὶ ἡ Μαρία Ἰβανόβνα ἠρώτησα τὴν μητέρα της, εἶναι καὶ αὐτὴ τολμηρὰ ὡς σεῖς ;

— Ἡ Μάσσα ! ἀπεκρίθη ἡ κυρία ὄχι, ἡ Μάσσα εἶναι δειλὴ. Ἐως τὴν σήμερον ἀκόμη μὲ τρυφερικὰ νὰκούσῃ τρέμει σὰν τὸ φύλλον. Ἦνε τώρα κἀνὰ δυὸ χρόνια, ποῦ τοῦ κἀτέθη ἡ ἰδέα τοῦ Ἰβάν Κούσμιτς, νὰ ρῆξῃ τὸ κανόνι του τὴν ἡμέραν τῆς εορτῆς μου καὶ τόσο πολὺ ἐτρόμαξε τὸ καυμένο τὸ περιστερᾶκι μου, ποῦ ὀλίγον ἔλειψε νὰ τὴν χάσωμεν. Ἀπ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, δὲν ἐρρήξαμεν ποτὲ αὐτὸ τὸ καταραμένο τὸ κανόνι.»

Ἠγέρθημεν τῆς τραπέζης· ὁ λοχαγὸς καὶ ἡ σύζυγος αὐτοῦ ὑπῆγον νὰ κοιμηθῶσι τὸν μεσημβρινὸν ὕπνον των. Ἐγὼ δὲ μετέβην εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Σθαμπρίνη, ὅπου διήλθομεν ὁμοῦ τὴν ἐσπέραν.

(Ἔπεται συνέχεια).

**Π.

ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΤΟΥ ΚΑΛΟΥ

Ὅταν ἐντὸς δυσφήμου καταγωγίου κοινωνικόν τι ἀπόβρασμα ἐμπήξῃ τὸ ἐγχειρίδιόν του εἰς τὰ στήθη ἑνὸς ὁμοίου του, ὅταν ἀχρεῖός τις ἀναρριχηθῆ τοίχους, συντρίψῃ θύρας, ἀνοιξῇ χρηματοκιβώτια καὶ κλέψῃ λαχειοφόρους τινὰς ὁμολογίας τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, ὅταν λωποδύτου τινὸς ἡ ἐπιτηθεῖα χεὶρ ὑφαρπάσῃ τὸ ὠρολόγιον ἢ τὸ χαρτοφυλάκιον ἀπὸ τοῦ θυλακίου ἀκάου τινὸς χωρικοῦ, ἢ πρᾶξις των διαλαλεῖται ἐν ἀκαρεῖ· αἱ ἐφημερίδες, ἀμιλλώμεναι ποῖα πρώτη νὰ τὴν ἀναγγεῖλῃ εἰς τὸ κοινόν, ἐνδιατρίβουσι μετὰ τινος αὐταρσεχείας εἰς τὰς κωμειδυλικὰς ἢ τραγικὰς αὐτῶν λεπτομερείας· κ' ἐν ᾧ πᾶσαι ἐν χορῷ διετυμπάνισαν αὐτὰς μέχρῃς οὐ ἐξικνεῖτο ἡ φωνὴ των, ἐκ φόβου μὴ δὲν

γνωσθῆ, μὴ δὲν διαδοθῆ ἐπαρκῶς τὸ διαπραχθὲν πλημμέλημα ἢ κακούργημα, ἔρχεται καὶ τὸ ἀστυνομικὸν δελτίον, ὅπερ μετὰ τῆς γνωστῆς αὐτῷ ἀφελείας ἐξαγγέλλει ἐπισήμως πλέον αὐτὸ ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα.

Ὅταν δὲ μεγάλη τις δίκη πρόκειται νὰ γεινῆ ἢ κοινωνία συνταράσσεται τὸ σκάνδαλον κρατοῦν σάλπιγγα περιφέρεται τὰς ἀγυιάς καὶ συγκαλεῖ τὸ πλῆθος· αἱ ξύλιναι κίχλιδες τοῦ δικαστηρίου μόλις συνέχουσι τὰ πλημμυροῦντα τοῦ ἀκροατηρίου κύματα· οἱ πρακτικογράφοι ἔχουσι ἐξεσμένα δέκα μολυβδοκόνδυλα διὰ τὰς σημειώσεις των· καὶ μᾶς περιγράφουσι τὴν δίκην δι' ὅλου αὐτῶν τοῦ οἴστρου, ἀφηγούμενοι τὸ ἱστορικὸν αὐτῆς, βιογραφοῦντες τὸν κατηγορούμενον ἢ τὴν κατηγορουμένην, ἀναλύοντες τὸν ἐγκέφαλόν των, ἀνατέμνοντες τὴν ψυχὴν των· καὶ ἡ κοινωνία ἔχει προσηλωμένα ἐκεῖ τὰ βλέμματά της μετ' ἀκρατῆτος περιεργίας· καὶ ὅσον μέγα, κακότητες, φρικαλέον, παταγῶδες ὑπῆρξε τὸ πλημμέλημα ἢ τὸ κακούργημα, τόσῳ περισσώτερον παραμένει ἐν τῇ μνήμῃ αὐτῆς ὁ διαπράξας αὐτὸ ὡς ἥρωσ φανταστικοῦ τινος μύθου.

Ἄλλ' ὅταν ἀγαθὴ τις πράξις διαπράττεται—δὲν ἐννοῶ δ' ἀγαθὴν πράξιν τὴν μὴ στοιχίζουσαν τίποτε εἰς τὴν καρδίαν καὶ ἐλάχιστον εἰς τὸ πλῆρες βαλάντιον, τὴν πράξιν τῆς ὁποίας σκοπὸς εἶνε νὰ διέλθῃ διὰ τοῦ τυμπάνου τῆς δημοσιογραφίας καὶ μᾶς ἐκκωφάνῃ—ὅταν ἀληθῶς ἀγαθὴ τις πράξις διαπράττεται, ἔμπλως γενναιότητος, ἀφοσιώσεως, αὐταπαρνήσεως, ἀνδραγάθημα θελήσεως, θρίαμβος τῆς καρδίας, ἢ πράξις αὕτη δὲν διασκελίζει τὴν φλιάν μιᾶς οἰκίας, μένει τεθαμμένη, ἔστω καὶ ὑπὸ τὰ ἄνθη τῆς εὐγνωμοσύνης, εἰς τὸ βάθος δύο ἢ τριῶν καρδιῶν· ἢ κοινωνία δὲν προσηλώνει ἐπὶ τοῦ μετριόφρονος ἐργάτου αὐτῆς τὰ ἄπειρα βλέμματά της· διότι ἡ ἀληθινὴ ἀρετὴ δὲν περιφέρεται τὰς ἀγυιάς μὲ τὴν σάλπιγγα εἰς τὸ στόμα, καὶ δὲν συγκαλεῖ τὸ πλῆθος· ἢ ἰχνηλασία τῶν ἐφημερίδων δὲν εἰσδύει μέχρι τῆς κρύπτῆς αὐτῆς· τὸ δὲ ἀστυνομικὸν δελτίον κρίνει ἑαυτὸ ἀναρμόδιον ὅταν πρόκηται περὶ ἀρετῆς.

Λοιπὸν ὅ,τι αἰσχρὸν, ὅ,τι κακότητες, ὅ,τι σκανδαλῶδες, ὅ,τι ῥυπαρὸν ὅτι εἰδεχθὲς ἐκτίθεται εἰς θέαν, καὶ ὅ,τι εὐγενὲς, γενναῖον μαγῆθμον μένει βαθέως κεκρυμμένον ἐν τῇ σκοτίᾳ· κρεμῶμεν ἀπὸ τῶν παραθύρων μας τὰ ἀσπρόρρουχά μας καὶ κλειδόνομεν παρερριμένα εἰς γωνίαν τινὰ τῆς ἀποθήκης μας τὰ κατάλευκα, τὰ ἀποπνέοντα τὸ γλυκὺ ἄρωμα τῆς καθαριότητος!

Καὶ ποῖαν ἰδέαν δύναται τις νὰ σχηματίσῃ περὶ τῆς κοινωνίας ἡμῶν, ὅταν πᾶν σχεδὸν τὸ προσπίπτον καθ' ἑκάστην εἰς τὰς αἰσθήσεις του, πᾶν τὸ αἶρον ἀποτόμως τὸ πα-

ραπέτασμα τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου εἰς τὰ ὄμματα τοῦ κοινοῦ, ἀπόζει διαφθορᾶς καὶ κακοῦθειας; ἂν πιστεύῃ ὅτι βλέπει, καὶ βεβαίως θὰ πιστεύῃ, δὲν δικαιούται ν' ἀμφιβάλλῃ ὅτι ὑπάρχει καὶ ἀρετὴ ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἡμῶν ἀπ' οὐ μόνον, οἱ φόνοι καὶ αἱ κλοπαὶ καὶ αἱ ἀπαγωγαὶ μολύνουσι καθ' ἑκάστην τὴν ἀντίληψίν του, καὶ σπανίως μόνον, σπανιώτατα ἀφικνεῖται μέχρις αὐτοῦ καὶ ἡ παρήγορος ἠχώ ἀγαθῆς τινος πράξεως;

Δὲν ἐκτελοῦνται λοιπὸν καὶ παρ' ἡμῖν ἀγαθὰ πράξεις; ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ δὲν πάλλουσι καὶ γενναῖαι καρδίαι; Ὡ πολλῶ περισσώτεροι ὄσων δύναται τις νὰ ὑποθέσῃ. Ἄλλὰ ποῖος θὰ τὰς ἐξαγάγῃ ἐκ τῆς σκιάς τῆς μετριοφροσύνης των εἰς τὸν ἥλιον; Διὰ τὴν ἀρετὴν δὲν ὑρίστανται παρ' ἡμῖν ἀρχὴ ὅπως διὰ τὴν κακίαν. Ἡ ἀστυνομία προορισμὸν ἔχει ν' ἀνασκαλεύῃ τὸν ἠθικὸν βόρβορον, νὰ περισυλλέγῃ αὐτὸν, ν' ἀπαλλάσῃ τὴν κοινωνίαν τῆς δυσωδίας καὶ τοῦ μολύσματος· ἀλλὰ ποῖα ἀρχὴ προορισμὸν ἔχει νὰ καταδύῃ εἰς τὴν θάλασσαν, ἣτις λέγεται κοινωνία, νὰ ἀνασκαλεύῃ τὰ ἐν τῷ πυθμένι αὐτῆς ὄστρακα καὶ ἀνευρίσκη καὶ περισυλλέγῃ τοὺς ἐν αὐταῖς μαργαρίτας;

Εἰζεύρω ὅτι ἡ κοινωνία ἀμύνεται τιμωροῦσα τὸν διαταράσσοντα τὴν τάξιν αὐτῆς, ὅτι σκοπεῖ διὰ τῆς ποινῆς νὰ βελτιώσῃ τὸν ἀμαρτήσαντα, νὰ ἐκφοβίσῃ διὰ τοῦ παραδειγματῶν τὸν ἐπιρρεπῆ εἰς τὸ ἀμάρτημα. Ἄλλ' ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἀκριβῶς πρὸς βελτίωσιν συντελεῖ ἢ βράβευσις τῆς ἀρετῆς· ἢ κοινωνία δὲν ἀποτελεῖται μόνον ἐκ κακούργων, καὶ ροπήν εἰς τὸ κακούργεῖν ἐχόντων· ὅ,τι πράττει πρὸς βελτίωσιν τῶν κακῶν, διατί δὲν τὸ πράττει καὶ πρὸς βελτίωσιν τῶν ἀγαθῶν; Διατί ὅπως τιμωρεῖ τὴν κακίαν δὲν ἀμείβει τὴν ἀρετὴν, δὲν μεριμνᾷ περὶ τῶν πλειόνων αὐτῆς μελῶν, τῶν ἀγαθῶν, ὅπως ἐνθαρρύνῃ, ἐγκαρδιώσῃ, κρατύνῃ τὴν ἀρετὴν ἐν αὐτοῖς; μήπως μόνον κακὸς τις ὢν γίνεται ἀξίος τῆς μερίμνης τῆς κοινωνίας καὶ οὐχὶ ὢν καλός; καὶ δὲν καταδεικνύται κακεντρεχῆς προορίζουσα τὴν δικαιοσύνην αὐτῆς εἰς τιμωρίαν μόνον καὶ οὐχὶ εἰς ἀμοιβήν;

Καὶ ἐκτὸς τούτου ἢ τιμωρία εἶνε ἄρα γε μᾶλλον οἰκοδομητικὴ τῆς ἀμοιβῆς; αἱ φρικαλέαι ἐντυπώσεις, αἱ ἐμποιοῦσαι εἴγος, ὀμιλοῦσιν εἰς τὴν καρδίαν εὐγλωττότερον περὶ ἀρετῆς τῆς εἰς εὐγενοῦς πράξεως γλυκείας καὶ ἠρέμου συγκινήσεως; Οὐχί· οἱ ὑγιεῖς πνεύμονες ἔχουσι ἀνάγκην τοῦ ἀγνοῦ, ζωογόνου, εὐώδους ἄερος τῆς ἀρετῆς καὶ οὐχὶ τῆς μεμολυσμένης, τῆς ἀποζούσης ἀναπνοὴν κακούργων ἀτμοσφαιρας τῶν κακουργιοδικίων. Περιεσσότερον ἀγαθὸν δύναται νὰ πράξῃ τὸ ἀγαθὸν καὶ οὐχὶ τὸ κακόν.

Ἄλλὰ δὲν ὑπάρχει ἀρχὴ μεριμνώσα ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ, ὅπως ὑπάρχει μεριμνώσα περὶ τοῦ

ἐγκλήματος. Ὅπως ὑπάρχει ἀστυνομία τοῦ κακοῦ δὲν ὑπάρχει καὶ ἀστυνομία τοῦ καλοῦ.

Καὶ διατὶ νὰ μὴν ὑπάρχη;

Μία τῶν μᾶλλον μεγαλεπήθων ιδεῶν, αἰτινες διήλθον διὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος ἦτο ἡ ἰδρυσις συστηματικῆς, ἐπισήμου ἀστυνομίας τοῦ καλοῦ. Ἀλλ' ἂν ἡ ιδέα κατεχώσθη μετὰ τοῦ μεγαλείου του ὑπὸ τὸν κατακρημνισθέντα θρόνον του, πρὸ αὐτοῦ ἔτι ἡ ἰδιωτικὴ ἀρχεβουλία τοῦ Montyon εἶχεν ἰδρύσει τὸ ὁμώνυμον αὐτῷ βραβεῖον τῆς ἀρετῆς. Ἐκτοτε ἀνεμῶς τις ἀγαθοεργίας πρὸς κραταίωσιν τῶν εὐγενῶν πράξεων ἐπέπνευσεν ἐν Γαλίᾳ, καὶ ἐπανειλημμένως ἐν μεγαθύμῳ ἀμιλλῇ ὀλόκληροι περιουσίαι ἀφιερώθησαν πρὸς ἐπέκτασιν, συμπλήρωσιν τῆς μεγάλης ιδέας. Καὶ ἔχει τόσον ἰσχυρὰν τὴν ὕρασιν ἡ ἀστυνομία αὕτη τοῦ καλοῦ, ὥστε τὸ βλέμμα αὐτῆς τὸ ὀξυδερκὲς ἐξικνεῖται, εἰσδύει καὶ εἰς τὰ ἀφανέστατα χωρία τῶν μᾶλλον ἀποκέντρων ἐπαρχιῶν, καὶ εἰς τὰ καλυδύσπητα, καὶ εἰς τὰ μεμονωμένα πανδοχεῖα τῆς ἐξοχῆς, καὶ εἰς τὰ ὑπόγεια.

Καὶ ἀλλαγῶν ἐστεμμέναι καὶ μὴ κεφαλαὶ ἐμερίμνησαν ὑπὲρ τῶν εὐγενῶν αἰσθημάτων, ὑπὲρ τῶν γενναίων χαρακτήρων ἐν Γερμανίᾳ πρὸ ὀλίγου ἔτι προεκηρύχθη βραβεῖον ἀφοσιώσεως εἰς τοὺς ὑπηρετοῦντας ἐπὶ τεσσαράκοντα ἔτη πιστῶς τὸν κύριόν των.

Ὑπάρχουσι λοιπὸν ἀλλαγῶν ἀστυνομίαι τοῦ καλοῦ· καὶ λειτουργοῦσι παραλλήλως πρὸς τὰς ἀστυνομίας τοῦ κακοῦ, ἐξαγνίζουσαι ταύτας, ρίπτουσαι τὸ γλυκὺ των φῶς ἐπὶ τοῦ ἀπαισίου τούτων σκότους καὶ συναποτελοῦσαι παρηγόρωσιν τὴν κοινωνικὴν εἰκόνα, ἐνοῦσαι τὰ ὕδατα αὐτῶν εἰς μέγαν καὶ εὐεργετικὸν ποταμόν: τὸν τῆς βελτιώσεως τῆς ἀνθρωπότητος. Ὑπάρχει τὸ κακουργιοδικεῖον ἀλλ' ὑπάρχει καὶ ἡ αἰθουσα τῆς Ἀκαδημίας ἢ ἡ ὑπαιθρος πολλὰ τοῦ πλάστει τῆς ἀγορᾶς ὅπου ἀντὶ τῆς φωνῆς τοῦ εἰσαγγελέως, ἀκούεται ἄλλη φωνή, πολλὰκις τῶν διαπρεπεστάτων ἐν τοῖς γράμμασιν, ἀπαγγέλλουσα τὸν ὕμνον τῆς ἀρετῆς. Συρρέει κ' ἐκεῖ τὸ πλῆθος, κ' ἐνθ' γλυκεῖα συγκίνησις πλημμυρεῖ τὴν καρδίαν του ὑψοῦται ἐπὶ τοῦ ἄκρου τῶν ποδῶν του ὅπως διακρίνη, ἀποθαυμάσῃ τοὺς ἀφανεῖς ἐκείνους μάρτυρας τῆς πίστεως, τῆς ἀφοσιώσεως, τῆς τιμῆς.

Ἐκείνους ἐκεῖ τρεῖς κινδυνεύσας τρεῖς ἔσωσεν ἀνθρώπους πνιγομένους· ἐκείνους οἱ σύζυγοι μόλις ἀποζώντες τὰ πολυάριθμα αὐτῶν τέκνα περισυνήγαγον, περιθάλλουσι τὰ ὄρφανὰ τοῦ γείτονός των· ἐκείνη ἢ γραῖα ὑπηρετήσεν ἐπὶ πενήκοντα ἔτη μετὰ πίστεως τὴν αὐτὴν οἰογένειαν· ἐκείνη ἢ νέα, καταστραφείσης ἄρδην τῆς περιουσίας τῶν γηραιῶν τῆς κυρίων, καὶ εἰς τὴν ἐσχάτην περιπεσόντας ἔνδειαν, οὐχὶ μό-

νον δωρεὰν παρέμεινεν ὑπηρετοῦσα αὐτοὺς, ἀλλὰ καὶ ἐργάζεται ὅπως τοὺς τρέφῃ.

Ἐν τῷ κακουργιοδικεῖῳ ρυτιδοῦται ἡ ὄψις τῆς κοινωνίας, ἀλλ' ἐν ταῦθα ἰλαρύνεται πρὸ τῶν ἀρελῶν, τῶν ἀγαθῶν αὐτῶν μορφῶν, ἐκρήνυται εἰς ἐνθουσιώδη χειροροτήματα βλέπουσα περιβαλλομένας τὰς κεφαλὰς αὐτῶν διὰ τοῦ εὐωδιστέρου στεφάνου. Καὶ ἕκαστος ἀπερχόμενος αἰσθάνεται ὅτι ἀπεκρίσθη μεθ' ἑαυτοῦ, ἐν τῇ καρδίᾳ του, μέρος τῆς ἀρετῆς ἣν ἀνέπνευσεν ἐν τῇ αἰθούσῃ ἐκείνῃ.

Βεβαίως ἡ ἀρετὴ καθ' ἑαυτὴν δὲν ἔχει ἀνάγκη οὔτε ἐορτῶν οὔτε πανηγύρεων· διότι δὲν εἶνε ἀρετὴ ἢ χρήζουσα διπλώματος. Ἡ ἀρετὴ προτιμᾷ νὰ μείνῃ ἄσπιλος ἀπὸ πάσης ἐπαφῆς· καὶ αὐτὸς ὁ ἔπικνος, καὶ αὐτὸς ὁ θαυμασμός θαμβοῦσι τὴν στιλπνότητά της· ἀλλ' εἶνε εὐεργετικὸν ν' ἀναγνωρίζῃ ἢ κοινωνία καὶ τὴν ἀρετὴν ὡς θρησκείαν καὶ ν' ἀμειβῇ τοὺς λειτουργοὺς αὐτῆς· εἶνε οἰκοδομητικὸν διὰ τοὺς κλονουμένους, τοὺς ἔχοντας ἀνάγκη νὰ στηριχθῶσιν διὰ νὰ μὴ καταπέσωσι· εἶνε ἐνθαρρυντικὸν διὰ τοὺς ὑπομένοντας ἐν σιγῇ καὶ καταπνίγοντας ἀνευ παραπόνου τὰ δάκρυά των· εἶνε δίκαιον ν' ἀμειβῶνται, ὅπου καὶ ἂν ἠγωνίσθησαν, οἱ γενναῖοι τὴν καρδίαν. Καὶ ἀφ' οὗ τιμᾶται, παρασημοφορεῖται, κλειζέται ὁ ἀνδραγαθῶν ἐν πολέμῳ, διατὶ νὰ μὴ τιμᾶται, παρασημοφορεῖται κλειζέται ὁ ἀνδραγαθῶν ἐν εἰρήνῃ; οὗτος εἶνε ὀλιγώτερον ἤρωες ἐκείνου; οἱ Ῥωμαῖοι ἔστερον τὸν ἀλίσκοντα ἐχθρικὴν σημαίαν, τὸν εἰσπηδῶντα εἰς ἐχθρικὸν χαρακῶμα, τὸν ἀναρριχώμενον πολέμιον τεῖχος, ἀλλὰ τὸν λαμπρότατον, τὸν τιμιώτατον, τὸν ἐπιζηλότατον πάντων τῶν στεφάνων, τὸν ἀστικὸν, ἐπεφύλαττον διὰ τὴν κεφαλὴν τοῦ Ῥωμαίου πολίτου τοῦ σώζοντος ἐν εἰρήνῃ συμπολίτην του.

Μόνον ἐν Ἑλλάδι οὐδὲν ἐγένετο, οὐδὲν γίνεται πρὸς βράβεισιν τῆς ἀρετῆς. Καὶ ὅμως τὸ τιμᾶν, τὸ γεραίρειν τὴν ἀρετὴν εἶνε ιδέα ἐξόχως ἑλληνική. Ἦτο Ἕλληνας ὁ σοφὸς ὁ εἰπὼν ὅτι καλλίστη πολιτεία εἶνε ἐκείνη ἐν ἣ βλεπομένη τιμωμένη τὴν ἀρετὴν καὶ τιμωρουμένη τὴν κακίαν. Ἦσαν Ἕλληνες οἱ ἐν τῇ πεδιάδι τῆς Ὀλυμπίας, ἀπονέμοντες στέφανον ἐλαίας εἰς τὰς τέχνας, τὰ γράμματα καὶ τὰς ἀγαθὰς πράξεις. Ἦτο Ἕλληνας, διότι καλεῖται Πλάτων, ὁ εἰπὼν: «Ἄν ἡ ἀρετὴ ἦτο δυνατὸν νὰ γείνη θεατὴ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, ὅποιαν εὐγενῆ ἀμιλλαν θὰ ἐξήγειρεν ἐν ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν!»

Ἐν ᾧ τὸ βεῦμα τοῦ χρηματισμοῦ διαρρέει ἀγάρρου τὴν Ἑλλάδα πλημμυρίζον πᾶν γόνιμον ἔδαφος, ὑποσκάπτει τὰ θεμέλια τῆς τιμῆς, κατακρημνίζει τὸ ἐθνικὸν οἰκοδόμημα, συμπαρασύρον συντρίμματα χαρακτήρων, ῥάκη αἰσθημάτων, πληροῦν ἰλύος τὰς καρδίας, τί

ἄλλο, ἢ ἡ Ἰδρυσίς βραβεῖου τῆς ἀρετῆς, ἢ ἡ σύστασις ἀστυνομίας τοῦ καλοῦ, δύναται ν' ἀνεγερθῆ ὡς στερεὸν πρόχωμα, ν' ἀντιτεθῆ εἰς τὴν παφλάζουσαν ὀρμὴν του; Καὶ διατὶ νὰ μὴ ἰδρυθῆ τοιοῦτο βραβεῖον ἐν Ἑλλάδι; Ἰδρύθησαν ἐν αὐτῇ περικαλλέστατοι ναοὶ εἰς τὴν σοφίαν, τὴν εὐσπλαγγίαν, τὰς τέχνας, καὶ ἀδρότατα συνεισφέρονται ὑπὲρ αὐτῶν ἀλλὰ μήπως ἡ ἀρετὴ εἶνε ὑποδεστέρα αὐτῶν καὶ εἶνε ἀναξία θυσίας; "Ω! Ἡ Ἑλλάς ἔχει ἀνάγκην ἐνὸς μεγάλου ἔτι εὐεργέτου, καὶ εὐδαίμων, μακάριος ὅστις γείνη ὁ Montyon αὐτῆς. Θὰ εἶνε ὁ κατ' ἐξοχὴν εὐεργέτης τῆς Ἑλλάδος. Ἡ εὐεργεσία αὐτοῦ θὰ βαρύνῃ ἐπὶ τοῦ ἑλληνικοῦ ἐδάφους περισσότερον πάντων τῶν καλλιμαρμάρων αὐτῆς κτιρίων· καὶ διὰ τοῦ ἰδίου του χρυσοῦ, ἀριστοτέχνης τῆς ἀρετῆς, θὰ πλάσῃ τὸν ἑαυτοῦ ἀνδριάντα ἀθάνατον εἰς αἰῶνας εὐγνωμοσύνης.

Α. Π. ΚΟΥΡΤΙΔΗΣ.

Τὸ τελευταῖον ἔργον τοῦ ΤΟΥΡΓΚΕΝΙΕΦ

ὑπῆρξε τὸ κατωτέρω ὑπὸ τὸν τίτλον Ἡ ὄρτυξ δημοσιευόμενον βραχὺ διήγημα. Γραφὴν περὶ δυσμᾶς τοῦ βίου του διὰ συλλογὴν παιδικῶν διηγημάτων ἐνέχει ὅλην τὴν τρυφερότητα καὶ γλυκύτητα, ἣν ἡ εὐαίσθητος ψυχὴ του ἐνέκλειεν. Ἐν Ῥωσίᾳ τὸ διηγηματικόν τοῦτο ἔδημοσιεύθη μάλιστα πρὸ ὅω μνησθῆναι, ἦτοι μικρὸν πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ μεγάλου συγγραφέως. Σ. τ. Δ.

Η ΟΡΤΥΞ

Ἐντυπώσεις παιδικῆς ἡλικίας.

Δὲν ἤμην ἀκόμη δεκαετῆς ὅτε μοι συνέβη ὅ,τι μέλλω νὰ σᾶς διηγηθῶ.

Ἦτο θέρος. Διέτριβον κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην μετὰ τοῦ πατρός μου ἐν τινὶ ἐπαύλει τῆς μεσημβρινῆς Ῥωσίας. Πέριξ ἡμῶν πανταχόθεν, εἰς ἀπόστασιν πολλῶν βερσίων, ἐξετείνεται ἀντὶ ἐξοχῆς εὐρεῖα στέππα. Ἐγγὺς τῆς ἐπαύλεως οὔτε δάσος, οὔτε ποταμὸς· φάραγγες οὐχὶ πολὺ βαθεῖαι κεκαλυμμέναι ὑπὸ ἀραιῶν ἄλσιδιων καὶ θάμνων διέσχιζον, ὡς πράσινοι ὄφεις, ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, κατὰ διαφόρους διευθύνσεις, τὴν κιτρινωδὴν καὶ μονότονον ἐπιφάνειαν τῆς στέππας· μικροὶ ρύακες ἔρρεον ἐν τῷ βάθει τῶν φαράγγων ἐκείνων· ποῦ δὲ καὶ ποῦ μικραὶ πηγαὶ ἀνέβλυζον, ὡς κρουνοὶ δακρύων, πρὸς τὰς ὁποίας ὁ διαβάτης ἐπλησίαζε πορευόμενος δι' ἀτραπῶν ἐσκαμμένων ἐν τοῖς βράχοις.

Ὁ πατήρ μου εἶχε πάθος διὰ τὸ κυνήγιον. Μόλις αἱ ἀσχολίαι τῷ ἄφινον βραχεῖαν ἀνάπαυσιν, ἂν ὁ καιρὸς ἦτο ὠραῖος, ἐλάμβανε τὸ ὄπλον του, ἀνήρτα εἰς τὸν ὠμόν του τὴν κυνηγετικὴν πῆραν, ἔδιδε διὰ συρίγματος τὸ σύνθημα εἰς τὸν γερῶ-Θησαυρόν του, καὶ ἐξεκίει διὰ τὸ κυνήγιον τῶν ὄρτυγων καὶ τῶν περδικῶν. Δὲν τῷ ἔμελε διὰ τοὺς λαγῶσους. Αἱ ὄρ-

τυγες καὶ αἱ πέρδικες ἦσαν ἐκεῖ πολυπληθεῖς καὶ κατὰ μῆκος τῶν κλιτύων τῶν φαράγγων, ἀνὰ πᾶν βῆμα, ἐφαίνοντο ἐπὶ τῆς ἄμμου οἱ λακκίσκοι, οὓς αὐταὶ κατέσκαπτον καὶ ἐν οἷς συνήθως ἐμφωλεύουσι. Τότε ὁ γέρῶ-Θησαυρὸς ἐσταμάτα ἐξαφνα ἀνασείων τὴν οὐρὰν του καὶ συμπύσσω τὸ δέρμα τοῦ μετώπου του, ὁ δὲ πατήρ μου ὠχρία καὶ ἀνύψου μετὰ προσοχῆς τὸν λύκον τοῦ ὄπλου του.

Συχνάκις μὲ παρελάμβανε μεθ' ἑαυτοῦ, τοῦθ' ὅπερ ἦτον ἡ μεγάλη χαρὰ μου. Παρέχωνα τὰ ἄκρα τῶν περισκελίδων μου ἐντὸς τῶν ὑποδημάτων μου, ἀνήρτων ἀπὸ τοῦ ὄμου κολοκύνθην ξηρὰν, πλήρη ὕδατος, καὶ ἐν τοιαύτῃ ἀναβολῇ ἐφανταζόμην ἐμαυτὸν σωστὸν κυνηγόν. Ὁ ἰδρῶς μὲ περιέρρεεν ὅλον, ἡ ἄμμος εἰσῆρχετο ἐντὸς τῶν ὑποδημάτων μου, καὶ ὅμως δὲν ἠθανόμην τὸν κάματον καὶ οὐδὲ καθ' ἐν βῆμα ἀπέμενον ὀπίσω τοῦ πατρός μου. Ὅταν αὐτὸς ἐπυροβόλει καὶ τὸ πτηνὸν ἐπιπτεν, ἐγὼ ἐπήδων ἐκ τῆς χαρᾶς κραυγάζων καὶ χειροκρατῶν—τόσον ἤμην εὐτυχῆς! Τὸ πτηνὸν πληγωμένον ἐσπαρτάρει πᾶλλον τὰς πτέρυγας ἐπὶ τῆς χλόης ἢ ἐν τῷ στόματι τοῦ Θησαυροῦ, τὸ αἶμα ἔρρεε κρουνηδὸν, κ' ἐγὼ ὅλος ἐνθουσιῶν οὐδένα ἠθανόμην οἶκτον. Τί δὲν θὰ ἔδιδον διὰ μίαν βολὴν ὅπως φονεύσω καὶ ἐγὼ ὄρτυγας καὶ πέρδικας! Ἄλλ' ὁ πατήρ μου μοὶ εἶχεν εἰπεῖ πολλάκις, ὅτι δὲν θὰ μοὶ ἔδιδεν ὄπλον πρὶν συμπληρώσω τὰ δώδεκα ἔτη, ὅτι τὸ ὄπλον μου θὰ ἦτο μονόκανον, καὶ ὅτι δὲν θὰ μοὶ ἐπετρέπετο νὰ κυνηγήσω ἢ μόνον σιταρήθρας. Ὑπῆρχε πλῆθος τοιοῦτων κατὰ τοὺς τόπους ἐκείνους, καὶ κατὰ τὰς ὠραίας ἡμέρας, τὰς πλήρεις ἡλίου, κατὰ δεκάδας ἐβλέπομεν αὐτὰς ἀνερχομένας, ἀνερχομένας ὀλονὲν ὑψηλότερον πρὸς τὸν οὐρανὸν μετὰ τερετισμάτων, τὰ ὅποια ἀντήχουν ὡς ἀνάπασεις κωδωνίσκων. Ἐγὼ τὰς ἐβλεπον ὡς μέλλουσαν λείαν καὶ τὰς ἐσκόπευον διὰ τῆς ῥάβδου, ἣν δίκην ὄπλου ἔφερον ἐπ' ὤμου. Ἐνίοτε μακρὰν ἐπὶ τῶν θειρισμένων ἀγρῶν ἢ ἐπὶ τῶν πρασίνων λειμώνων ἐφαίνοντο ἀγριόχηνες.

— Ἄ! ἔλεγον στεναζών, ἄς ἐφόνευον ἐν ἐκ τῶν μεγάλων ἐκείνων πτηνῶν καὶ ἄς ἀπέθνησκον ἔπειτα!

Τὰς ἐδεικνυον κάποτε εἰς τὸν πατέρα μου, ἀλλ' αὐτὸς στερεοτύπως πάντοτε μοὶ ἀπεκρίνετο ὅτι:

— Ἡ ἀγρία χὴν εἶνε πτηνὸν πολὺ ἐξυπνον, καὶ δὲν περιμένει νὰ τὴν πλησιάσῃ ὁ κυνηγὸς μέχρι βολῆς τουφεκίου.

* * *

Μίαν φορὰν ἀνεχώρησα μετὰ τοῦ πατρός μου διὰ τὸ κυνήγιον. Ἦτο παραμονὴ τοῦ ἁγίου Πέτρου. Κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην τοῦ ἔτους αἱ πέρδικες εἶνε ἀκόμη νεοσσοί. Ὁ πατήρ μου